

E-LEARNING FOR SENIOR'S UNIVERSITY

E-LEARNING PRO UNIVERZITU TŘETÍHO VĚKU

Václav Vostrovský

Anotace:

Příspěvek pojednává o perspektivách zavádění nových forem vzdělávání s využitím informačních a komunikačních technologií pro univerzitu třetího věku včetně možností monitorování průběhu studentova studia s korekcí nežádoucích stavů v podmínkách e-learningu na půdě České zemědělské univerzity.

Klíčová slova:

E-learning, U3V, senior, distanční studium, monitorování

Abstract:

The contribution informs about the perspective of a new methods of education with the use of new technologies for the senior's university and concerned with the possibility of monitoring student's proceeding including corection of objectionable states in conditions of e-learning at the Czech University of Agriculture.

Keywords:

E-learning, U3V, senior, distanc study, monitoring

ÚVOD

Předkládaný příspěvek se zaměřuje na problematiku celoživotního vzdělávání v rámci Univerzity třetího věku (dále U3V) při Provozně ekonomické fakultě České zemědělské univerzity (dále PEF CZU) určeného pro nejširší vrstvy zájemců - seniorů. U3V při PEF CZU Praha odborně obohacuje nejen dotyčné studenty - seniory, ale je rovněž i přínosem pro samotnou univerzitu, neboť tato kategorie studujících disponuje širokou škálou profesních a životních zkušeností, které mohou být inspirací pro výzkumné aktivity celé CZU.

VÝCHODISKA PRO NAVRHOVANÉ ŘEŠENÍ

Současný stav studijního programu U3V při PEF CZU Praha je poplatný klasické podobě studia vyžadující pravidelnou docházku dotyčných studentů v týdenních intervalech na přednášky do sídla České zemědělské univerzity. Takovýto způsob studia je však poznamenán nevyhovující dostupností pro pohybově handicapované studenty – seniory a rovněž zcela opomíjí zájemce ze vzdálenějších bydlišť, kteří nemohou akceptovat problémy spojené s dojížděním. Pro přednášející tato podoba studia zákonitě vymezuje nedostatečnou hodinovou dotaci na jednotlivá přednášená témata (tj. 2 přednáškové hodiny na každé téma) znemožňující podrobněji ve svých přednáškách rozvádět či demonstrovat ta témata, která to pro svoji komplikovanost či aktuálnost vyžadují. Rovněž tak toto časové omezení nedovoluje svým studentům podrobněji se zaměřovat na vybraná témata.

Datum	Přednáška	Lektor
28.2.	Problematika volby presidenta	RNDr.PhDr. Michal Kubálek
7.3.	Duševní kořeny Evropy	PhDr. Zdeněk Bígl
14.3.	Evropa a idea národa	Mgr. Petr Uherka
21.3.	Sociální politika a stáří	Doc. Mgr. Helena Hudečková
28.3.	Vývoj informačních technologií	Doc. Ing. Zdeněk Havlíček, CSc.
4.4.	Informace a komunikace	Doc. PhDr. Ivana Švarcová, CSc.
11.4.	Informační systémy a jejich integrace	Ing. Edita Šilerová, Ph.D.
18.4.	Počítačové sítě	Ing. Jiří Vaněk, Ph.D.
25.4.	Tvorba informačních systémů	Ing. Vojtěch Merunka, Ph.D.
16.5.	Geografické informační systémy a jejich aplikace	RNDr. Dana Klimešová, Ph.D.
23.5.	DTP	Ing. Václav Vostrovský, Ph.D.
30.5.	Základy umělé inteligence	Doc. Ing. Arnošt Veselý, CSc.

Tab.1 – Tématická náplň studijního programu U3V při PEF CZU

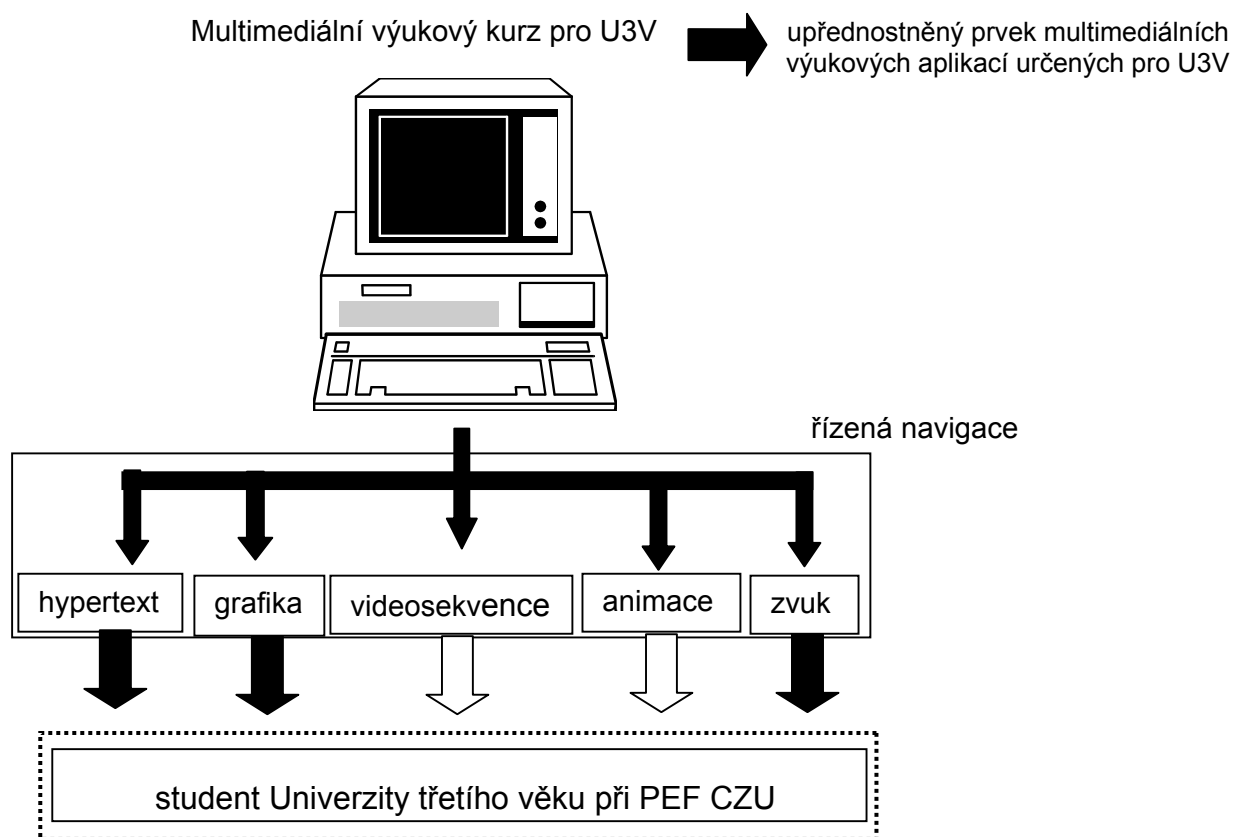
V souvislosti s výše uvedenými omezujícími aspekty vyplývá z našich dosavadních šetření zřetelná tendence neustále narůstajícího počtu seniorů disponujících počítačem nebo přístupem k němu včetně odpovídajících základních znalostí a dovedností k jeho ovládání a využívání. Tento poznatek vypovídá ve prospěch inovace přednášených témat U3V při PEF CZU do podoby e-learningové výukové aplikace prostřednictvím Internetu nebo na CD nosičích. Předkladatel příspěvku chce tímto způsobem navázat na své zkušenosti a výsledky z předešlých aktivit (FR VŠ 2002, čestné uznání za e-learningovou aplikaci z TECHFILM 2002 atd.) a dále je zúročit.

NAVRŽENÉ ŘEŠENÍ

Cílem navrhovaného řešení je inovovat stávající studijní program při U3V při PEF CZU do e-learningové podoby se záměrem:

- zpřístupnit studium U3V většímu počtu studentů – seniorů bez ohledu na jejich momentální zdravotní či sociální problémy;
- umožnit vyšší stupeň individualizace studia U3V z hlediska vlastních zájmů, studijního tempa a schopností dotyčných studentů;
- poskytnout přednášejícím větší prostor pro přednášená témata z hlediska rozsahu a názornosti prezentace ve formě odpovídajících multimediálních výukových kurzů.

Navržené řešení spočívá ve vytvoření inovované podoby U3V při PEF CZU s prvky distančního studia ve formě e-learningu se záměrem oslovit daleko vyšší počet zájemců o tento typ studia svojí širokou nabídkou studijních témat. Pro potřeby takovéto podoby studia bude třeba realizovat odpovídající multimediální výukový kurz, který umožní svým uživatelům studovat doma za současné garance a součinnosti tutorů jednotlivých kurzů. Oboustranná výměna zkušeností a názorů bude přínosná pro obě strany především pro rozsáhlou množinu životních a profesních zkušeností těchto studentů-seniorů. Tato vzájemná součinnost s jednotlivými odborníky PEF CZU může pak dále pokračovat a prohlubovat se i po skončení jednotlivých přednášených témat. Od takového řešení lze pak oprávněně očekávat daleko vyšší zefektivnění studia U3V při PEF CZU.

Obr.1 – Struktura multimediálních výukových kurzů pro U3V

Z výše uvedeného schématu je třeba pro takovouto kategorii studentů především upřednostnit následující komponenty příslušných multimediálních výukových pomůcek:

- hypertext – pouze za předpokladu, že bude kvalitně vyřešená navigace studenta, v opačném případě hrozí „bloudění“ a ztráta veškerých souvislostí v studované problematice;
- grafika – dbát odpovídající čitelnosti se stálým zřetelem na charakter vnímání této kategorie studentů;
- videosekvence a animace – používat přiměřeně, neinklinovat k dynamickému charakteru vytvářených multimediálních publikací, který se vyznačuje přemírou animačních efektů, blikajících nápisů apod.;
- zvuk – upřednostnit zcela, přičemž je nutno dbát na rychlost mluveného doprovodu;
- expertní konzultace – tento prvek je třeba koncipovat tak, že studenti budou mít možnost konzultovat bližší podrobnosti k „zajímavým“ tématům a termínům včetně možnosti ověření, zda prezentované téma správně pochopili.

Obr.2 – Úvodní obrazovka realizovaného multimediálního výukového kurzu pro U3V

Obr.- Příklad symetrické kompozice ze světového malířství

Pokud se chceš vrátit zpět na stránku: **Plošná kompozice**, klikni zde na [Návrat zpět](#)

Obr.3 – Typický obrazový prvek realizovaného multimediálního výukového kurzu pro U3V

DISKUSE

Navrhované e-learningové pojetí U3V při PEF CZU splní svoji opodstatněnost pokud bude vyhovovat následujícím aspektům:

- zvolený přiměřený typ a velikost písma s ohledem na vyhovující čitelnost;
- navrhovat barevné sladění aplikace v harmonických kombinacích (preferovat lomené barvy pro pozadí a podklady);
- upřednostnit zvukový doprovod (tj. mluvený komentář) oproti grafickému, přičemž dbát na zřetelnost a vyhovující tempo řeči;
- zajistit v rámci celé výukové aplikace kvalitní navigaci se záměrem zabránit jakémukoliv „bloudění“ v prezentované problematice;
- vyvarovat se přemíry dynamických prvků, jako jsou animace, blikající a plovoucí nápisy atd;
- obrazové prvky koncipovat v kvalitě se zřetelem na častý zrakový handicap studentů – seniorů.

Obr.3 – Způsob navigace realizovaného multimediálního výukového kurzu pro U3V

ZÁVĚR

Navrhovaná inovace studijního programu pro U3V do e-learningové podoby umožní:

- udržet a prohloubit studentovo povědomí o aktuální oblasti dění v daném sektoru, profesi a společnosti;
- poskytnout přednášejícím širší perspektivu v možnostech prezentování přednášeného obsahu ve srovnání s výukou v klasické podobě;
- prohloubit sebemotivaci studentů;
- nabídnout pružné programy vyhovující individuálním potřebám a schopnostem této

kategorii studentů;

- otevřít většímu okruhu studentů-seniorů širší akademický i celkový pohled na jejich profesi a zkušenosti;
- jednoduchý přístup k osobnímu rozvoji a studijním materiálům, které by si student-senior z různých důvodů jinak nemohl dovolit;
- nižší náklady na studium U3V pro zájemce i samostatnou PEF CZU;
- zvýšení efektivnosti a kvality studia U3V při PEF CZU;
- širší nabídku přednášených témat v rámci U3V;
- úsporu času pro přednášející – garanty přednášených témat;
- specializaci studentů U3V z hlediska jejich zájmů a dispozic;
- vyšší stupeň názornosti prezentovaného obsahu prostřednictvím hypertextu, obrazu, zvuku a videosekvencí;
- začlenění případných zájemců z řad studentů U3V do odborných aktivit PEF CZU.

Literatura:

- Vostroviský V.: Principy zemědělských multimediálních výukových aplikací, sborník příspěvků z mezinárodní vědecké konference Information and Communication Technology in Education 2001, University of Ostrava
- Vostroviský V.: Expertní řízení průběhu e-learningu, sborník příspěvků z mezinárodní vědecké konference E-learn 2002, SR, Žilinská univerzita
- Vostroviský V.: Expertní pojetí zpětné vazby v problematice e-learningu, sborník příspěvků ze semináře a soutěže Techfilm 2003, Univerzita Hradec králové
- Vostroviský V.: Zpětná vazba v problematice e-learningu, sborník příspěvků z mezinárodní vědecké konference Agrární perspektivy XII, 2003, CZU Praha
- Vostroviský V.: Využití e-learningu v celoživotním vzdělávání českých včelařů, sborník příspěvků z mezinárodní vědecké konference E-learn 2004, SR, Žilinská univerzita

Kontakt:

Dr. Ing. Václav Vostroviský
Katedra informačního inženýrství, PEF
Česká zemědělská univerzita
Kamýcká 129
Vostrovisky@pef.czu.cz